

FIETSRUTE

Boeren, Soldaten en Heiligen

Oud-Loosdrecht

Nieuw-Loosdrecht

drechte
en

Hollandsche
Rading

Tienhoven

Westbroek

Magtensdijk

Bilthoven

Oud
Zuilen

Utrecht

Groenekan

De Bilt

Vooraf

De lezer en gebruiker dient te beseffen, dat deze tekst door Wim van Schaik meer dan 22 jaar geleden werd gemaakt. Intussen is er veel veranderd, sommige van Van Schaiks waarnemingen zijn nog zeer relevant, andere zijn niet meer van toepassing. We hebben echter de tekst zo veel mogelijk gehandhaafd, ook waar die twijfelachtig is, zoals de plaats van de slag bij Westbroek.

De fietsroute

Het Slot Zuylen is het beginpunt van de fiets- en wandelroute 'Boeren, Soldaten en Heiligen'. De totale route is circa 50 km. Voor wandelaars is slot Zuylen bereikbaar per bus. De wandelroute kan in etappes worden afgelegd. In de dorpen Groenekan, Maartensdijk en Westbroek, die gepasseerd worden, zijn een aantal bushaltes. Deze bevinden zich aan de provinciale weg Utrecht-Hilversum en op de Kerkdijk in Westbroek. In Westbroek is de frequentie van het busvervoer echter gering. Het gehele gebied tussen Utrecht en het Gooi is pas laat in de Middeleeuwen door opeenvolgende generaties ontgonnen. De opdrachtgevers van deze ontginningen waren vooral de kapittels in de bisschoppelijke stad Utrecht. Voor het beschreven gebied waren het de kapittels van de Janskerk, de Pieterskerk en de Dom. Voor het gebied van Westbroek waren de opdrachtgevers de Heren van Zuylen. Om deze reden nemen wij Slot Zuylen (1) als uitgangspunt en niet bijvoorbeeld de Janskerk, Pieterskerk of de Dom. De kapittelheren, de kanunniken woonden in de omgeving van hun respectievelijke kapittelkerken. Enkele delen van de route zijn dezelfde als beschreven in de 'Cultuurhistorische routes in de provincie Utrecht' en wel in die van 'Het Utrechts Veenweidegebied' (de kaart is uit dit boekje) en De Hollandse Waterlinie'. U vindt veel aanvullende informatie in deze boekjes. Vanuit het poortgebouw van het slot gaat u naar links en bij het 'Regthuys' links de Vechtdijk langs. De eerstvolgende weg naar links is de Slotlaan. Deze volgt u. Van deze weg hebt u een prachtig gezicht op het kasteel. Voorbij de slotboerderij slaat u bij de T-kruising rechts af. Dit is de Tweede Polderweg. Door bosschages loopt deze weg richting Fort de Klop (2). U komt aan een drukke verkeersweg, de Franciscusdreef. In plaats van

deze over te steken is het veiliger de korte afrit naar de Vechtdijk te nemen, dus rechtsaf. Op de Vechtdijk gaat u naar links onder het viaduct door en meteen weer naar links de oprit op en vervolgens naar rechts de Eerste Polderweg in, die rond het fort loopt. Vlak voordat de Eerste Polderweg weer op de Vechtdijk uitkomt, heeft u links het fietspad van de Klopdijk (3). Hierlangs ligt de Klopvaart. De Klopdijk vervolgt u tot aan de rondweg om Overvecht, de Karl Marxdreef. Hier gaat u naar links. Bij de rotonde volgt u het fietspad naar het Fort de Gagel (4). U komt zo op de Gageldijk. In het boek leest u waarom ook deze dijk van oost naar west loopt. Na het bezoek aan het Fort de Gagel vervolgt u uw weg op de Gageldijk, in oostelijke richting. Veel van het oorspronkelijk agrarisch karakter van deze dijk is verloren gegaan. Er is veel 'wildgroei' vanuit de stad. Een beschrijving van de weinige overgebleven karakteristieke boerderijen en tuinderswoningen vindt u in 'Het Utrechts Veenweidegebied'. Vlak voorbij het fort passeert u een sluisje (5). U verlaat vervolgens de Gageldijk en gaat linksaf de St. Anthoniedijk op, verderop Kanonsdijk geheten. U gaat over een brug, die nauwelijks als zodanig te herkennen valt, maar aan beide kanten bevindt zich water. Naast de brug ligt een inundatiesluisje (6). De weg vervolgend bereikt u het Fort Ruigenhoek (7). U gaat tweemaal naar rechts en komt dan op de Ruigenhoeksedijk. Op deze dijk passeert u links de molen Geesina (8). Vlak voor het stoplicht ziet u rechts een transformatorhuisje. Bij het stoplicht steekt u de Wilhelminaweg over en gaat even naar links en direct weer naar rechts de Groenekanseweg op. U passeert de spoorlijn Utrecht-Hilversum. Opvallend en uniek zijn de halfronde bogen van gewapend beton voor het ophangen van de bovenleiding (9). Direct voorbij het viaduct onder de A27 door vindt u rechts een fietspad, het Blauwkapelse Pad. Dit pad ligt aan de voet van de A27 en gaat naar de Voordorpse Dijk. Ondanks de detonatie van een niet in het landschap geïntegreerd nieuwbouwwijkje heeft u een mooi uitzicht op de parkbossen van de voormalige landgoederen Voordaan en Beukenburg. De aanplant van een aantal forse bomen aan de zuidkant van de nieuwe wijk zou het totale aanzien sterk verbeteren. Het fietspad volgend komt u via een wirwar van spoorwegdijken, viaducten, geluidsschermen etc. op de Voordorpse Dijk.

Een schilder of etser die de vervreemding wil uitbeelden die de mens in een landschap kan aanbrengen, vindt hier de onderwerpen voor het oprapen. Aangekomen op de Voordorpse Dijk vervolgt u de route naar links. Wij bevelen u echter aan, alvorens dit te doen, eerst even naar rechts te gaan en dan weer terug te komen. U komt, als u naar rechts gaat, uiteindelijk op een weg die dwars door het fort Blauwkapel loopt. In het midden van het fort (men heeft het fort om het dorpje heen gebouwd) bevindt zich een middeleeuws kerkje, de 'Blauwkapel', gebouwd kort na de voltooiing van de ontginning. Op de informatieborden wordt uitgebreid ingegaan op de bouwgeschiedenis van fort en kerk. Nog meer informatie vindt u in het boek. Als u teruggekeerd bent naar het punt waar u op de Voordorpse Dijk uitkwam, gaat u nu rechtdoor. U passeert een boerderij waarvan het woongedeelte is gebouwd als een klein landhuis **(10)** (Voordorpse Dijk 29). U volgt de Voordorpse Dijk verder tot het Fort Voordorp **(11)**. U gaat hier linksaf het Hoogekampse Pad op. Dit pad voert langs een plas ontstaan door een naoorlogse zandwinning. Dit gebied vormt een onderdeel van de ecologische hoofdstructuur van de Heuvelrug naar het veengebied. U komt uit op de Groenekanseweg. Hier gaat u naar links. Dan komt u langs een oude begraafplaats, die een bezoek waard is **(12)**. U volgt een route waarbij u uiteindelijk op de rand van de Heuvelrug komt, in het zandgebied dat op de grens van het ontginningsgebied ligt. Vlak over de spoorlijn Utrecht-Amersfoort is een weg naar rechts, de Beukenburgerlaan. U bent nu op het landgoed Beukenburg **(13)**. (U kunt ook een kortere route naar Maartensdijk/Westbroek nemen: U volgt de Groenekanseweg dan verder. Bij de tweede stenen brug van een openbare weg gaat u naar rechts, de Vijverlaan in. Hier vindt U borden van het fietspad naar Maartensdijk/ Hilversum. (Bij bestudering van de kaart ziet u zelf ook ongetwijfeld een aantal andere mogelijkheden). Aan het einde van de Beukenburgerlaan komt u op de Nieuwe Weteringseweg. U slaat dan rechtsaf en komt op het fietspad (de parallelweg van de provinciale weg). Deze drukke weg was anno 1400 een smal dijkje langs de Nieuwe Wetering. U komt nu op de scheidingslijn van het zand van de Utrechtse heuvelrug en het gebied waar duizenden jaren lang veen werd gevormd. U vervolgt deze weg tot aan de stoplichten. Hier gaat

u naar links, richting Maartensdijk. Dit is de Gezichtslaan, die overgaat in de Prof Bronkhorstlaan. De Gezichtslaan dankt zijn naam aan de zichtas van en naar het landhuis Eyckenstein. Rechts liggen de Ridderoordse Bossen waarin het voormalig ziekenhuiscomplex Berg en Bos ligt. Oorspronkelijk gesticht door een rooms-katholieke instelling als sanatorium, zoals verderop bij Hilversum Zonnestraal door de diamantbewerkersbond als herstellingsoord werd gebouwd. Links liggen de Eyckensteinse Bossen. Op de T-kruising komt u op de Maartensdijkseweg. Hier gaat u linksaf. In de ontginningsfase was deze weg een dijk, de Sint Maartensdijk. Uit de naam blijkt, dat het kapittel van de Dom bij de ontginning van dit gebied een rol heeft gespeeld. De Dom in Utrecht is één van de vele Sint Maartenskerken van Europa. Kort hierna ziet u aan uw rechterhand het landgoed Eyckenstein **(14)** en even verderop het landgoed Rustenhoven **(15)**, ooit bekend als het 'Barometermuseum'. Inmiddels is de Maartensdijkseweg Dorpsweg gaan heten. U passeert een aantal mooie boerderijen en woonhuizen aan beide zijden. De boerderijen zijn uit de achttiende, negentiende en onze eigen eeuw, veelal van het langhuistype. Een enkele is van het dwarshuistype, waarbij het woonhuis haaks staat op de veestalling. Bijzonder fraai is Dorpsweg 61 **(16)**. U passeert de dorpskerk **(17)** en u komt op de Kon. Wilhelminaweg. Op dit punt ziet u rechts het gemeentehuis van Maartensdijk **(18)**. Bij het stoplicht gaat u naar links, dus richting Utrecht, de Kon. Wilhelminaweg op. Aan uw rechterhand ligt het poldergebied van Achttienhoven. U hebt inmiddels een flink aantal kilometers afgelegd, maar dit is de eerste keer, dat u op grote schaal het landschap ziet, zoals dit direct na de ontginning er uitzag en hier zo is gebleven. Deze polders zijn tot stand gekomen in de veertiende en de vijftiende eeuw. De oudste polders onder Westbroek zijn ongeveer 650 jaar oud. Deze polders hebben nog volledig hun oorspronkelijke karakter behouden. Dit in tegenstelling tot het allergrootste deel van het in totaal zeer omvangrijke gebied tussen enerzijds het middeleeuwse Utrecht binnen zijn singels en het Gooi en tussen anderzijds de Heuvelrug en de Vecht. Dat zag er oorspronkelijk precies zo uit. Het grootste deel heeft evenwel in de laatste twee eeuwen door grote woonwijken, sportcomplexen, zandwinningsplassen, boomkwekerijen,

parkbossen etc. de karakteristiek van polders uit de Middeleeuwen volledig verloren. Dit zal ook hier gebeuren als de plannen van de landinrichtingsdienst worden gerealiseerd. Het bouwen van boerderijen in het groene hart van deze polder. U ziet dit open landschap weer verdwijnen als u Westbroek voorbij bent, u komt dan in het gebied van de Molenpolder dat vooral na 1700 een groot turfgebied geweest is. De eerstvolgende weg aan uw rechterhand is de Achterweteringseweg, de oorspronkelijke dijk langs de Achterwetering. Één der opdrachtgevers tot het graven van deze Wetering was het kapittel van St. Jan. U hebt inmiddels het landhuis Persijn opgemerkt **(19)**. De Achterweteringseweg gaat over in de Dokter Welfferweg, oorspronkelijk ook Kerkdijk geheten.

De eerst genoemde twee wegen staan haaks op elkaar. Het laatste deel van de Achterweteringseweg is daarom de aansluiting op de Dokter Welfferweg; in de volksmond heet dit deel de Korssesteeg. Ook hier weerspiegelt zich in het verloop van deze middeleeuwse wegen en kavels het verschil in tempo van de onafhankelijk van elkaar opererende ontginningsinstanties. De Dokter Welfferweg loopt over in de Kerkdijk. Op dit punt ziet u de grotendeels in het groen van bomen, boomgaard en weilanden gelegen Nederlands Hervormde kerk **(20)**. Zowel langs de Achterweteringseweg, de Dokter Welfferweg als de Kerkdijk liggen talrijke boerderijen en enkele kleine landhuizen. De boerderijen zijn veelal in de tweede helft van de negentiende eeuw gebouwd of verbouwd. De Kerkdijk verder volgend passeert u rechts een zendmast bij een gebouw dat met zijn architectuur slecht in het landschap past. Hier ligt de toegang tot het zoddengebied, dat sporadisch bezocht kan worden (Staatsbosbeheer Tienhoven organiseert soms rondleidingen). De Kerkdijk gaat met een linkse bocht over in de Nedereindse Vaartdijk.

U gaat dwars door het gebied van legakkers en petgaten van de Molenpolder, een natuureservaat. U steekt de Westbroekse Binnenweg over. Direct daarna volgt een brug. Hier gaat u naar rechts het fietspad op: het Elzenpad, dat weer overgaat in het Wilgenpad en vervolgens in het Berkenpad. Rechts hebt u opnieuw een gebied van petgaten en legakkers in allerlei fasen

van verlanding en links liggen de Maarsseveense Plassen, ontstaan door zandwinning in de jaren zestig, die nu bestemd zijn voor recreatie. U steekt de Herenweg over en volgt de rijwielpaden Oud Zuilen/Utrecht. U gaat via een tunneltje onder de drukke verkeersweg (de Zuilen Ring) door. U passeert de 'Westbroekse Molen', van 1753, een achtkantige bovenkruier en de wipwatermolen 'Buitenweg' van 1830.

(Let wel: in Westbroek staat de molen 'De Kraai', een voormalige Amsterdamse molen). Op de borden staat veel informatie. Bij de molens gaat u links af de Groeneweg op. Hier passeert u de begraafplaats Oud Zuilen **(21)**. U vervolgt de Groeneweg en ziet aan Uw rechterhand Slot Zuilen. U bent weer terug op het vertrekpunt.

Beschrijving

1. Van de talrijke kastelen die langs de Vecht hebben gestaan, zijn er vele verdwenen. Van de nog resterende is het Slot Zuylen één van de best bewaarde. Het is nu museum. Het interieur geeft goed weer hoe een invloedrijke adellijke familie eeuwenlang een dergelijk kasteel bewoonde. Belle van Zuylen, een internationaal bekende roman- en brieven- schrijfster uit de achttiende eeuw heeft op dit kasteel gewoond. Het interieur is een weerspiegeling van eeuwen wooncultuur. Informatie is verkrijgbaar in het kasteel. De Michelingids zou zeggen: 'il faut une visite'.
2. De bouwgeschiedenis van het fort De Klop leest u op het bord van de Fortenstichting. Meer informatie over dit fort evenals over de andere forten vindt u in dit boek en het reeds hiervoor genoemde boekje 'De Hollandse Waterlinie'.
3. Klopdiijk en Klopvaart. De Klopdiijk is één van de oudste dijken in het ontginningsgebied. De Klopvaart was een afwateringswetering op de Vecht. In de negentiende eeuw werd deze aanzienlijk verbreed om als inundatiekanaal dienst te kunnen doen, om polders onder water te kunnen zetten in tijden van oorlogsgevaar. Hiertoe diende de zo bijzondere sluisconstructie vlakbij de Vecht. Aan deze dijk vond in 1481 de bloedige Slag van Westbroek plaats. Met woonwijken alom zijn de oorspronkelijke polders inmiddels geheel verdwenen.
4. Fort de Gagel. Zie het informatiebord en het boek. Het fort is vrij toegankelijk. U moet daarvan gebruik maken. Let op het zorgvuldige metselwerk en de fraaie detailleringen. Niet alleen boven op het fort heeft u een uitzicht op de kerk en de molen van Westbroek, maar ook en vooral vanaf de Gageldijk dichtbij het fort. Hier is het uitzicht ook in de zomer onbelemmerd. Door de bodemgesteldheid was dit van oudsher een boomloos landschap. Het boomloos houden van het gebied om de forten werd vanaf 1853 wettelijke plicht: de 'Wet op de Verboden Kringen' ofwel de 'Kringenwet' werd toen ingevoerd. Dit om de effectiviteit van het ingenieuze defensiesysteem van de Nieuwe Hollandse Waterlinie te waarborgen. Het doel was om een vrij schootsveld te hebben. Zo mochten binnen de kringen alleen bouwwerken van hout staan. In tijden van oorlog konden deze snel worden afgebroken of afgebrand. Na de intrekking van de 'Kringenwet' in 1963 zijn de meeste van deze houten bouwsels bijna overal vervangen door bouwwerken van steen. Er zijn plannen om aan de noordkant tot aan de fortgracht toe een bos aan te leggen. Dit is in strijd met de cultuurhistorie. Het gaat immers om een landschap dat, zoals reeds gezegd, door zijn bodemgesteldheid duizenden jaren vrijwel boomloos was, daarna boomloos werd gehouden en waar het honderd jaar lang bij wet verboden was om beplanting dicht bij een fort te hebben. Weg uitzicht op de kerktoren, die al meer dan vijfhonderd jaar een markant oriëntatiepunt in het landschap is! Opnieuw een triest geval van horizonvervuiling.
5. Soortgelijke sluisjes kwamen in dit gebied langs de oost-west-wegen veelvuldig voor. U vindt er nog enkele, bijvoorbeeld langs de Groenekanseweg in Groenekan, de Dorpsweg in Maartensdijk etc. Er zijn in totaal negen van deze sluisjes in de gemeente Maartensdijk, die alle rijksmonument zijn. De functie van deze sluisjes was het regelen van de hoogte van de waterstand in een bepaald gebied. Dit voorkwam verdroging van de weilanden en in de wetering stond voldoende water voor het veel toegepaste goederentransport per boot.
6. Een dergelijk sluisje had een heel andere functie dan het hierboven beschreven sluisje (**nr. 5**). In tijden dat het land uit defensie-overwegingen onder water gezet moest worden, kon het water in de polder waar het hoger stond, door het weghalen van de schotten uit de inundatiesluis stromen naar de polder waar het water lager stond. Het was een heel doordacht systeem van Waterbeheersing. Er zijn plannen om dit sluisje in oude luister te herstellen, maar er zijn ook plannen om hier een bos aan te leggen. Dit bos loopt door tot aan de fortgracht van Ruigenhoek. De ontwerpers en bouwers van de Nieuwe Hollandse

Waterlinie evenals de officieren en de vele soldaten die toch generaties lang hier hun dienstplicht vervuld hebben en die zo trots waren op dit in de wereld unieke defensiesysteem zullen zich in hun graf omdraaien bij de verkwanseling van dit defensie-erfgoed. Zij waren overtuigd van de kracht van hun linie, zoals de Fransen dat waren, tussen de twee wereldoorlogen over de onneembaarheid van hun Maginotlinie. Als een blaadje in de herfst dwarrelt het geloof van generaties dat dit de waarborg was voor de onafhankelijkheid van het Vaderland in de tot bosvijvers verworpen ontvangkom en uitloopkom, die vroeger onmisbaar waren in het inundatiestelsel.

7. Fort Ruigenhoek is een van de nieuwere forten in de defensielinie. Zie de beschrijving op het bord en in het artikel van D.T. Koen. Ook hier waren de opstallen rondom het fort tot na 1945 van hout. Aan de andere kant van het fort bevindt zich in de brede fortgracht het prachtig gelegen natuurswembad 'De Kikker'. Dichtbij ligt een klein natuurreservaat, een blauwgrasland.

8. De molen Geesina verkeert in een vervallen staat. Het is een rijksmonument. Recent is de molen aangekocht door de Utrechtse Molenstichting, die het voornemen heeft de molen binnen afzienbare tijd te restaureren. De stellingmolen is van 1843 en is bestemd voor het malen van granen.

9. De gebogen vormen van de geleidingsbogen zijn uniek in het Nederlandse spoorwegnet. Alleen op het traject Utrecht-Hilversum komen zij voor. Elders hebben zij steeds een rechthoekige vorm en zijn ze van staal. De bogen zijn aangebracht in het begin van de oorlog van 1940-1945 toen staal schaars werd en in dit geval vervangen door beton.

10. Dit is een dwarshuisboerderij, gebouwd in de periode 1880-1890. Dwarshuisboerderijen komen in het gebied weinig voor. In de vorige eeuw, tot in deze eeuw, namen welvarende boeren bij de bouw van hun woonhuis en

de aanleg van de tuin er omheen, elementen over van de landhuizen uit hun omgeving. Hier is het woonhuis gebouwd als een klein landhuis. Het heeft een statig karakter. Dit is gelukt door de toepassing van zeer uiteenlopende bouwstijlen te integreren tot een harmonisch geheel (eclecticisme). Op andere plaatsen treft men voortuinen aan, waarbij de tuin van een landhuis ook als voorbeeld diende. Vaak hebben deze tuinen een strakke aanleg (we noemen dat: 'een formeel karakter'): buxushagen die perken omsluiten met daarin vaak éénjarige planten; het pad tussen de buxushagen is bedekt met grind of schelpen. Aan het statige karakter wordt afbreuk gedaan door de rommelige bedrijfsgebouwen voor nevenactiviteiten.

11. Fort Voordorp. Wilt u het informatiebord lezen dan moet u nog even langs de fortgracht verder gaan. Meer informatie vindt u ook in het boek.

12. Begraafplaats Groenekan. Langs het middenpad is een reeks kegelvormig gesnoeide oude taxussen. Er is een zeer grote grafkelder uit 1880 van de familie Calkoen. Bekijkt u het familiewapen maar eens. Het lijkt wel een rebus. De grafkelder is geheel begroeid met klimop. Het geheel is omgeven met een rij oude beuken.

13. Van het landgoed Beukenburg is veel verdwenen. Dit landgoed is eigendom van de familie Twiss Quarles van Ufford. Tot 1925 stond hier een imposant landhuis niet ver van de Nieuwe Weteringseweg. Dit is afgebroken. Overgebleven zijn een koetshuis en een boerderij. In deze omgeving vindt u ook nog elementen van een park in Engelse landschapsstijl, zoals een restant van een vijver en enkele bijzondere boomvormen. Vanaf 1935 werd het landgoed opnieuw bewoond. De architect Frans den Tex bouwde voor Dhr Mr Twiss Quarles van Ufford een jachtpaviljoen. Dit was geheel van hout. Zie 'Stenen in de Vijvers van Voordaan'. Nadat de familie opnieuw het landgoed verlaten had (Mr Twiss Quarles van Ufford werd in 1942 gefusilleerd), werden om dit woonhuis houten barakken geplaatst en doet het nu dienst als psychogeriatrisch verpleeghuis.

Eyckenstein. Dorpsweg 193. Al heel lang bevindt zich hier een landhuis. Het huidige landhuis dateert van omstreeks 1800. Het is opgetrokken in neo-classicistische stijl. Eiken groeien uiterst langzaam. Is dit de oorzaak, dat een decennia lopend restauratieproject nog vele jaren zal voortduren? De restauratie zal dus pas over vele jaren gereed zijn. Dan zal dit landhuis echter, opnieuw geschilderd in negentiende-eeuwse kleuren, liggend in een bijpassende tuin, een on-Hollandse allure hebben. Het park om het huis is in 1882-1883 ontworpen door de bekende tuinarchitect L. Springer. Het park loopt diep door. Dichtbij de weg ligt verscholen in de bomen een karakteristiek koetshuis.

14. Rustenhoven. Hierin is nu het 'Barometermuseum' gevestigd. Het huis dateert uit de achttiende eeuw en is gebouwd in de stijl van Lodewijk XIV.
15. De boerderij wordt 'Oud Koddestein' genoemd. Gebouwd eind zeventiende eeuw. Dit is de oudste boerderij in dit gebied. Opvallend is het volume. De dwarsboerderij is heel hoog en heel lang.
16. Nederlands Hervormde dorpskerk. In fasen gebouwd van 1460 tot 1600. Gotische kruiskerk met houten tongewelf.
17. Gemeentehuis. Bij de Dorpsweg ligt het oudste gedeelte van het gemeentehuis, oorspronkelijk een boerderij/herberg. Dit deel is in de jaren dertig ingrijpend verbouwd. De trapgevels en de mooie klokgevel dateren uit die jaren. Het is een goed voorbeeld van de architectuur van de Delftse School. In 1981 is het gemeentehuis sterk uitgebreid. Toen is door traditioneel te bouwen aansluiting gezocht met het oorspronkelijke gebouw.
18. Persijn. Het landhuis heeft thans een andere functie als de oorspronkelijke. Het werd in 1878 opnieuw gebouwd en bewoond door de invloedrijke familie Van Hengst. Het huis is zó gesitueerd, dat men uitzicht op de Dom heeft. Op het terrein vindt men een koetshuis en een tuinmanswoning.

19. De (Westbroekse) dorpskerk is in laatgotische stijl gebouwd en voltooid in 1481, het jaar van de Slag van Westbroek. Later is de kerk uitgebreid met een groot koor. Het is mogelijk dat de oorsprong van de toren een weertoren is geweest die een woon/verdedigingsfunctie had. Torens van deze soort kwamen o.a. langs de Vecht en de Langbroeker Wetering voor. In de kerk zijn bijzondere muurschilderingen die weer in 1993 zichtbaar werden na bijna vijfhonderd jaar aan het oog onttrokken te zijn geweest. Op het kerkplein is een herdenkingsmonument 1940-1945 met de namen van twintig gevallen. Het gaat om Westbroekers en niet-Westbroekers die hier het leven lieten en Westbroekers die elders omkwamen in de strijd om de vrijheid. Tragisch is dat op de Bevrijdingsdag, vijf mei 1945, door represailles van de Duitsers zes mensen het leven lieten. De monumentaliteit van de dorpskerk wordt versterkt door de ruimte er omheen: de hoge bomen, een boomgaard en de groene weilanden. Het pad langs de kerk levert een zichtas op waar een landschapsarchitect trots op zou zijn. Niet voor niets is dit geheel een beschermd dorpsgezicht. Als u het kerkpad volgt, komt u uit op het eenvoudige dorpskerkhof. Naar het noorden toe hebt u een prachtig uitzicht over de grote polder tot aan de bossen van het Gooi en de moerasbossen bij en om de Loosdrechtse Plassen. Dichtbij, aan de westkant, ligt het zoddengebied met zijn talrijke wilgen-, elzen- en berkenbomen.
20. Dit is één van de oudste begraafplaatsen in Nederland buiten de bebouwde kom. Lang voordat het begraven van de doden in de kerk of in een dichtbebouwd woongebied verboden zou worden, liet Willem René baron Van Tuyll van Serooskerken in 1781 hier een kerkhof aanleggen. Zie het ommuurde graf van de familie Van Tuyll van Serooskerken en andere familiegraven.

